

Prawo krajowe i UE
dot. F-gazów w praktyce.
Podsumowanie
obowiązujących przepisów
oraz omówienie
planowanych zmian,
obowiązki poszczególnych
podmiotów

1. Rodzaje czynników chłodniczych i ich podział,
2. Podstawy prawne,
3. Dozwolone terminy stosowania,
4. Kontyngenty,
5. Zakazy wprowadzania do obrotu produktów i urządzeń,
6. Wycofanie ze stosowania czynników o wysokim GWP,
7. Definicja Operatora,
8. Centralny Rejestr Operatorów – Karty Urządzeń, Wpisy do Kart Urządzeń,
9. Czynności podlegające wpisom do Kart Urządzeń,
10. Kontrole szczelności
11. Protokół serwisowy – wymogi prawa,
12. Etykietowanie urządzeń i produktów,
13. Certyfikacja,
14. Baza Danych Sprawozdań,
15. Podsumowanie – Obowiązki Operatora i Serwisu,
16. Kary wynikające z ustawy „f-gazowej”.

Rodzaje czynników chłodniczych

- **Syntetyczne**

- SZWO - CFC – stare freony
 - niszczące warstwę ozonową (SZWO) + efekt cieplarniany
 - m.in. R11, R12, R500, R502
- SZWO - HCFC
 - niszczące warstwę ozonową (SZWO) + efekt cieplarniany
 - m.in. R22, R402A/B, R403A/B, R408A, R409A
- F-gazy
 - bezpieczne dla warstwy ozonowej
 - przyczyniają się do nasilenia efektu cieplarnianego
 - m.in. R134a, R23, R404A, R407C, R410A, R507, R417A, R422A/D, R424A...
 - R32 → niski GWP
 - HFO (R1234yf, R1234ze) – bardzo niski GWP

- **Naturalne**

- organiczne: węglowodory HC (m.in. butan, izobutan, pentan...)
- nieorganiczne: CO₂ (R744), NH₃ (R717),

F-gazy – definicja i podział

Fluorowane gazy cieplarniane (F-gazy) to wytwarzane przez człowieka substancje chemiczne, które zawierają fluor oraz mają zazwyczaj wysoki *Współczynnik ocieplenia globalnego* (z ang. *Global Warming Potential* – GWP).

F-gazy to substancje z grup:

- ❖ HFC (wodorofluorowęglowodory),
- ❖ PFC (perfluorowęglowodory),
- ❖ czynnik SF₆ (sześćfluorek siarki),
- ❖ Pozostałe F-gazy, np. HFO-1234yf.

Do powszechnego użytku weszły przede wszystkim w latach 90. XX wieku, zastąpiły wcześniej powszechnie stosowane substancje z grupy CFC (chlorofluorowęglowodory) oraz HCFC (wodorochlorofluorowęglowodory).

Zastosowanie SZWO i F-gazów

Chłodnictwo, klimatyzacja, pompy ciepła:

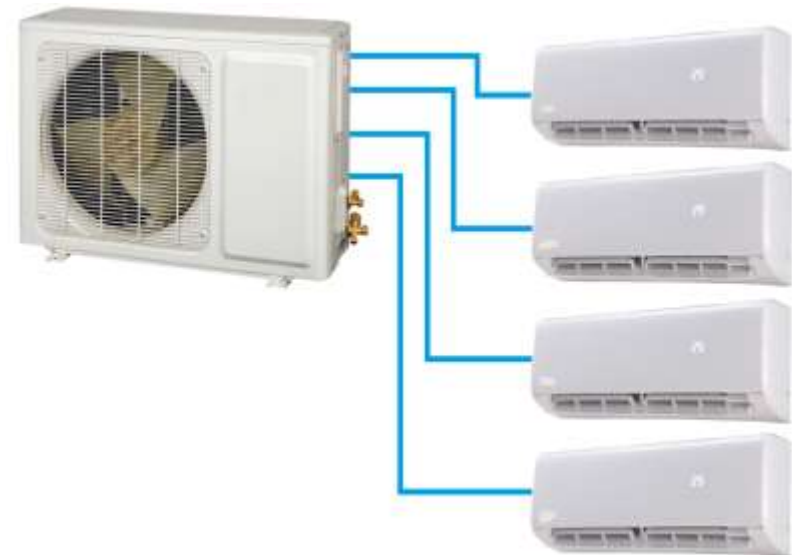
- rolnictwo,
- transport chłodniczy,
- przemysł: zakłady energetyczne, produkcja tworzyw sztucznych, szkła, huty, rafinerie,
- klimatyzacja komfortu: biura, centra handlowe, zastosowania prywatne, środki transportu,
- nadajniki telekomunikacyjne, serwerownie, skocznie narciarskie, tory bobslejowe,
- logistyka.

Pianki PUR,

Ochrona PPOŻ.,

Aerozole (MDI – aerozole medyczne),

Rozpuszczalniki (m. in. w laboratoriach).

Podstawy prawne (PL i UE)

Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych

(t.j. Dz.U. 2020 poz. 2065)

F-gazy

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. *w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 842/2006*
- ...oraz przepisy wykonawcze do ww. rozporządzenia

SZWO

- Rozporządzenie (WE) Nr 1005/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 września 2009 r. *w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową*
- *oraz akty do których się odnosi rozporządzenie*

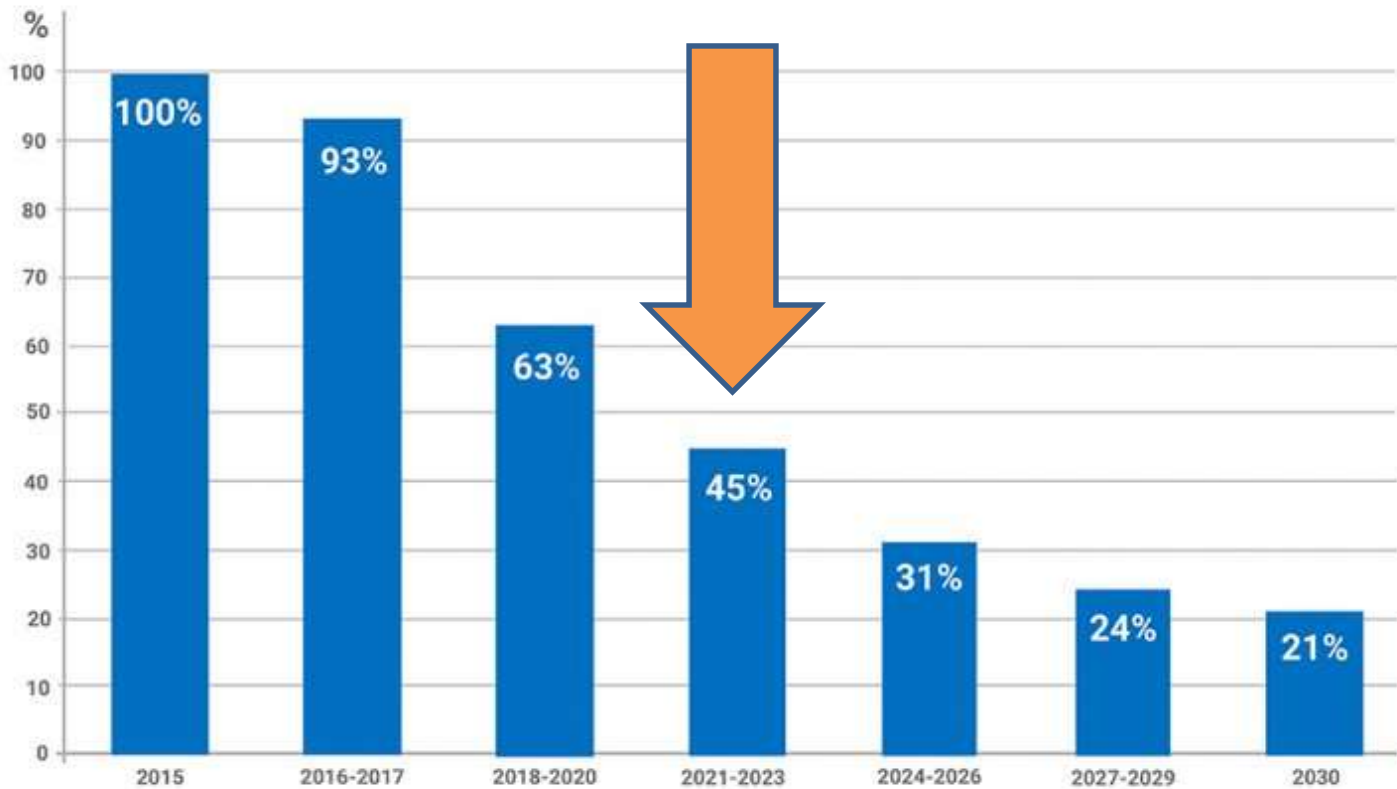
Klimatyzacja w pojazdach

- Dyrektywa 2006/40/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. *dotycząca emisji z systemów klimatyzacji w pojazdach silnikowych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 70/156/EWG*

Ograniczanie podaży HFC w UE

Kontyngenty na import HFC na terytorium UE

- zmniejszenie dostępności w 6 etapach – od 2015 r.
- ilości kontyngentu wyrażone w tonach EqCO₂

- kontyngenty importowe i produkcyjne dla HFC (od 2015)
- ***Kontyngenty nie dotyczą producentów/importerów f-gazów w ilości poniżej 100 t EqCO₂***

Kontyngenty, a import urządzeń zaw. F-gazy

(art. 14 Rozp. UE 517/2014)

- Od dnia 1 stycznia 2017 r. **urządzenia** chłodnicze, klimatyzacyjne i pompy ciepła napełnione wodorofluorowęglowodorami są wprowadzane do obrotu wyłącznie w przypadku, gdy wodorofluorowęglowodory, którymi napełnione są te urządzenia, są wliczone do systemu kontyngentów,
- **Każdy importer** musi zapewnić odpowiednią ilość kontyngentu dot. F-gazów w importowanych urządzeniach przed dokonaniem zgłoszenia celnego (w tym celu sporządza się deklarację zgodności):
 - ✓ Odpowiednia wartość kontyngentu powinna być dostępna w F-gas Portal w zakładce – *Rejestr wodorofluorowęglowodorów (HFC) – Uzyskaj dostęp do moich upoważnień.*

Wprowadzanie do obrotu URZĄDZEŃ – ZAKAZY

– sprzedaż po raz pierwszy w UE (kolejna odsprzedaż w UE możliwa)

(art. 11 Rozp. UE 517/2014)

Stacjonarne urządzenia chłodnicze, które zawierają HFC o GWP równym 2 500 lub większym lub których działanie jest od nich uzależnione, z wyjątkiem urządzeń przeznaczonych do zastosowań służących schładzaniu produktów do temperatur poniżej – 50 °C – **zakaz dot. wszystkich urządzeń chłodniczych, zaw F-gazy pow. 2500 ton EqCO2 po raz pierwszy wprowadzanych do obrotu – czyli sprzedawanych i instalowanych na terytorium UE po raz pierwszy**

1 stycznia 2020 r.

Przenośne pokojowe urządzenia klimatyzacyjne (hermetycznie zamknięte urządzenia, które użytkownik końcowy może przemieszczać między pomieszczeniami) zawierające HFC o GWP równym 150 lub większym – **przenośna klima, zakaz dot. w praktyce wszystkich F-gazów**

1 stycznia 2020 r.

Wieloagregatowe scentralizowane układy chłodnicze do zastosowań komercyjnych o mocy znamionowej 40 kW lub większej, które zawierają fluorowane gazy cieplarniane o GWP równym 150 lub większym lub których działanie jest od nich zależne, z wyjątkiem obiegów chłodniczych pierwszego stopnia w układach kaskadowych, w których można stosować fluorowane gazy cieplarniane o GWP równym 1 500 lub większym – **układy wieloagregatowe, praktycznie żaden F-gaz nie będzie mógł znaleźć się w wieloagregatowych urządzeniach chłodniczych wprowadzanych do obrotu**

1 stycznia 2022 r.

Pojedyncze dzielone układy klimatyzacyjne zawierające mniej niż 3 kg fluorowanych gazów cieplarnianych, które zawierają fluorowane gazy cieplarniane o GWP równym 750 lub większym lub których działanie jest od nich zależne – **klimatyzatory typu SPLIT zaw. poniżej 3 kg czynnika**

1 stycznia 2025 r.

Wycofanie ze stosowania F-gazów o GWP $\geq 2\,500$ w urządzeniach chłodniczych

(Art. 13 ust. 3 Rozp. 517/2014)

UWAGA! – NIE dotyczy klimatyzacji/pomp ciepła/systemów ppoż.

dot. urządzeń chłodniczych na czynniki takie jak:

R404A, R507, R23 oraz drop-in za R22: R419A, R422A, R422D

- od 1 stycznia 2020 r. zakaz stosowania do serwisu F-gazów **pierwotnych (nowych) o GWP $\geq 2\,500$** do **urządzeń chłodniczych o napełnieniu ≥ 40 t Eq CO₂** (art. 13 ust. 3 Rozp. 517/2014)
- wyjątki:
 - **do końca 2029 r. do serwisu można wykorzystać czynnik z odzysku (po recyklingu) lub zregenerowany** (w praktyce będzie mała dostępność czynnika lub jego brak)

zakaz NIE dotyczy:

- sprzętu wojskowego i urządzeń przewidzianych do mrożenia produktów w temperaturach niższych niż -50°C
- urządzeń o napełnieniu do 40 ton EqCO₂
- urządzeń klimatyzacyjnych

Operator

każda osoba fizyczna lub prawna, która obsługuje urządzenia chłodnicze lub klimatyzacyjne, pompy ciepła zaw. F-gazy

Operator = odpowiedzialność za realizację większości zapisów ustawy!

Operator

Operator jest obowiązany sprawować faktyczną kontrolę nad technicznym działaniem produktu lub urządzenia polegającą na (art. 4 ust. 1 ustawy):

- pełnym dostępem do produktu lub urządzenia** umożliwiającym nadzorowanie ich elementów i ich funkcjonowania oraz możliwości ich udostępnienia osobom trzecim;
- codziennej kontroli funkcjonowania lub działania produktu lub urządzenia, w tym podejmowaniu decyzji o ich włączeniu albo wyłączeniu;**
- podejmowaniu decyzji w sprawach finansowych i technicznych dotyczących modyfikacji produktu lub urządzenia,** w szczególności wymiany poszczególnych elementów, zainstalowania detektora wycieków, podejmowaniu decyzji w sprawie modyfikacji ilości substancji kontrolowanych lub fluorowanych gazów cieplarnianych zawartych w produkcie lub urządzeniu oraz decyzji dotyczących sprawdzenia pod względem wycieków lub naprawy produktu lub urządzenia.

Operator

- ❑ jeśli nie można ustalić operatora – za jego zobowiązania odpowiada **właściciel urządzenia** (art. 4 ust. 5 ustawy)
- ❑ operator może zlecić innej osobie (**pisemnie!**) sprawowanie kontroli nad urządzeniem, ale odpowiedzialność pozostaje zawsze na operatorze (art. 4 ust. 3 ustawy)
- ❑ **moment "stania się" operatorem** (art. 14 ust. 4 ustawy):
 - w dniu dostawy na miejsce użytkowania (jeżeli instalacja nie jest wymagana)
 - w dniu zakończeniu instalacji i napełnienia

Od kiedy jestem Operatorem?

(art. 14 ust. 4 ustawy):

- W dniu dostawy na miejsce użytkowania (jeżeli instalacja nie jest wymagana)

lub

- w dniu zakończenia instalacji i napełnienia czynnikiem

Rejestracja w Centralnym Rejestrze Operatorów (CRO)

(Art. 19 ustawy)

- Rejestracja urządzeń zawierających ~~≥ 3 kg SZWO~~ lub ≥ 5 t EqCO₂ F-gazów,
- dane niejawne, dostęp tylko dla upoważnionych przez kierownika Wyspecjalizowanej Jednostki (dostępu do CRO nie mają nawet inspektorzy WIOŚ, ale BOWOiK udostępnia dane WIOŚ na żądanie),
- Prowadzony przez Wyspecjalizowaną Jednostkę – **Biuro Ochrony Warstwy Ozonowej i Klimatu** (BOWOiK, które podlega w tym zakresie Ministrowi Środowiska),
- <https://dbcro.ichp.pl/>

GWP i t Eq CO₂

GWP = współczynnik globalnego ocieplenia, dla CO₂ **GWP=1**;

def.: wskaźnik porównujący siłę oddziaływania danego gazu na ocieplenie klimatu do siły oddziaływania dwutlenku węgla, w perspektywie 100 lat.

t Eq CO₂ – masa (t) X GWP substancji (art. 2 Rozp. UE 517/2014)

- ✓ Wartości GWP dla substancji jednorodnych są podane w załączniku nr I do rozporządzenia nr 517/2014
- ✓ Metoda liczenia wartości GWP dla mieszanin jest opisana w załączniku nr IV do rozporządzenia nr 517/2014

Przykład: R 507:

- mieszanina 50% R125 + 50% R143a, tj. C₂H₅F + C₂H₃F₃;
- $GWP = 0,5 * 3\ 500 + 0,5 * 4470 = 1750 + 2235 = \mathbf{3985}$;
- $t\ EqCO_2 = (3985 * 3,5\ kg) / 1000 = \mathbf{13,95}$

Karta Urządzenia dla urządzeń zawierających ≥5 t EqCO₂ F-gazów (art. 14 ustawy)

➤ forma tylko elektroniczna (CRO)

Karta Urządzenia – 1 obieg
czynnika chłodniczego!

➤ założyć w ciągu **15 dni roboczych**:

✓ od dostarczenia na miejsce funkcjonowania, lub:

✓ od zakończenia instalowania i napełniania

(w praktyce liczy się data instalacji zapisana w protokole)

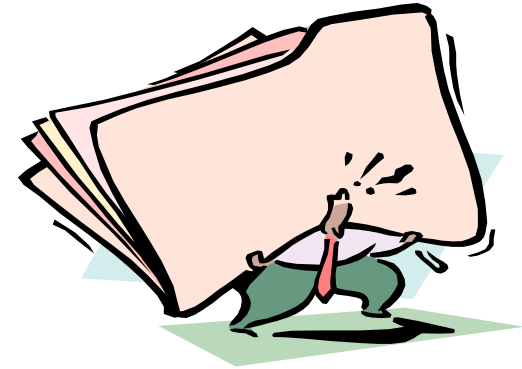
➤ **Obowiązek dokonania korekty danych** w karcie Urządzenia w ciągu **14 dni roboczych** od otrzymania informacji od wyspecjalizowanej jednostki (BOWOiK)

Założenie Karty Urządzenia w CRO

Zakończenie instalacji

Protokół serwisowy

15 dni roboczych

Założenie Karty Urządzenia

Wpisy do Karty Urządzenia w CRO

(art. 15 ustawy)

- Operator ma obowiązek **zapewnienia dokonania wpisu**
- Wpisu dokonują **osoby wykonujące daną czynność** i posiadające stosowny certyfikat lub **posiadające dostęp do Kart i dokonujące wpisu na podstawie podpisanego protokołu** (przez osobę dokonującą czynności)
- termin: **15 roboczych** dnia od zakończenia wykonywania czynności

Wpis czynności do Karty Urządzenia w CRO

Zakończenie czynności serwisowej

Protokół serwisowy

15 dni roboczych

Wpis czynności do KU

Wpisy do Karty Urządzenia

- ✓ Instalacja,
- ✓ Konserwacja lub serwisowanie,
- ✓ Odzysk,
- ✓ Kontrola szczelności (wyniki kontroli szczelności),
- ✓ Naprawa,
- ✓ Naprawa nieszczelności,
- ✓ Likwidacja,
- ✓ Instalacja systemu wykrywania wycieków,
- ✓ Kontrola systemu wykrywania wycieków.

Czynności dokumentowane w Kartach Urządzeń

- ✓ **instalowanie** - oznacza to łączenie dwóch lub większej liczby urządzeń lub obiegów zawierających lub mających zawierać substancję kontrolowaną lub f-gazy, w celu zmontowania układu w miejscu jego eksploatacji, którego wynikiem jest złączenie przewodów gazu danego układu, niezależnie od tego, czy układ będzie wymagał napełnienia po zakończeniu montażu – w stosunku do urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub f-gazy lub zaprojektowanych tak, aby zawierać substancje kontrolowane lub f-gazy (*art. 2 ust. 1 pkt 4) ustawy*),
- ✓ **konserwacja lub serwisowanie** - oznacza to wszystkie czynności, z wyłączeniem dokonywania odzysku i sprawdzania pod względem wycieków, związane z dostaniem się do obwodów zawierających lub zaprojektowanych tak, aby zawierać substancje kontrolowane lub f-gazy, w szczególności dostarczeniem substancji kontrolowanych lub f-gazów do układu, usuwaniem jednego lub większej ilości elementów obwodu lub urządzenia, ponownym montażem dwóch lub większej liczby elementów obwodu lub urządzenia oraz naprawą nieszczelności – w stosunku do urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub f-gazy (*art. 2 ust. 1 pkt 5) ustawy*),
- ✓ **kontrola szczelności** – oznacza kontrolę szczelności w odniesieniu do działających i tymczasowo wyłączonych z eksploatacji stacjonarnych urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych oraz pomp ciepła zawierających f-gazy lub substancje kontrolowane (pośrednia i bezpośrednia) (*art. 1 Rozp. UE 1516/2007*)

Czynności dokumentowane w Kartach Urządzeń

- ✓ **odzysk** - oznacza zbiórkę i magazynowanie f-gazów lub substancji kontrolowanych z produktów, w tym pojemników, i urządzeń podczas konserwacji lub serwisowania lub przed unieszkodliwieniem produktów lub urządzeń (art. 2 Rozp. UE 517/2017)
 - recykling** - oznacza ponowne wykorzystanie odzyskanego f-gazu cieplarnianego po przeprowadzeniu podstawowego procesu oczyszczania (art. 2 Rozp. UE 517/2017)
- ✓ **likwidacja** – oznacza to ostateczne wyłączenie z eksploatacji lub użycia produktu lub urządzenia zawierających substancje kontrolowane lub f-gazy – w odniesieniu do produktów i urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub f-gazy (*art. 2 ust. 1 pkt 5a) ustawy*),
- ✓ **naprawa** – oznacza to renowację uszkodzonych lub nieszczelnych produktów lub urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub f-gazy lub których działanie jest od nich uzależnione, dotyczącą części zawierającej lub zaprojektowanej tak, aby zawierać substancje kontrolowane lub f-gazy – w odniesieniu do produktów i urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub f-gazy lub których działanie jest od nich uzależnione (*art. 2 ust. 1 pkt 5b) ustawy*),
- ✓ **Naprawa nieszczelności** – zgodnie z przepisami mieści się w konserwacji lub serwisowaniu, w CRO jest wpisywana jako odrębna czynność!

Wpisy – wyjaśnienie w praktyce

- ✓ **instalowanie** – dotyczy nowo montowanych urządzeń, kiedy łączone są obiegi czynnika chłodniczego. UWAGA – zawsze po czynności instalowanie MUSI zostać dokonany wpis *kontrola szczelności (najlepiej tego samego dnia co instalowanie)*.
- ✓ **konserwacja lub serwisowanie** – każda czynność związana z ingerencją w obieg czynnika chłodniczego – z wyłączeniem kontroli szczelności,
- ✓ **kontrola szczelności** – wykonywana okresowo, zgodnie z obowiązkowym harmonogramem w zależności od napełnienia urządzenia czynnikiem chłodniczym. UWAGA! Dodatkowe kontrole szczelności są wykonywane:
 - ✓ Natychmiast po instalacji urządzenia,
 - ✓ Po naprawie nieszczelności – w terminie do 30 dni od ww. naprawy.
- ✓ **Naprawa nieszczelności** – wykonywana zawsze po odnotowaniu nieszczelności (wpis *kontrola szczelności – nieszczelne*)
- ✓ **odzysk** – odessanie czynnika do zbiornika zewnętrznego – podczas prac serwisowych lub przed likwidacją, tymczasowym wyłączeniem z eksploatacji.
 - recykling** – ponowne wpuszczenie odzyskanego z urządzenia czynnika.
- ✓ **likwidacja** – ostateczne wyłączenie z eksploatacji urządzenia – w przypadku demontażu urządzeń (nie stosujemy wpisu w przypadku tymczasowego wyłączenia z eksploatacji).

Kontrole szczelności - częstotliwość

Częstotliwość	napełnienie w tonach EqCO ₂ (wg art. 4 Rozp. UE 517/2014)	z zamontowanym stałym systemem wykrywania wycieków
poza obowiązkiem	poniżej 5t EqCO ₂ (lub poniżej 10t EqCO ₂ dla hermetycznych)	nie wymagane prawem
co najmniej raz na 12 miesięcy	od 5t EqCO ₂ ale mniej niż 50t EqCO ₂	co najmniej raz na 24 mies.
co najmniej raz na 6 miesięcy	od 50t EqCO ₂ ale mniej niż 500t EqCO ₂	co najmniej raz na 12 mies.
co najmniej raz na 3 miesiące	500t EqCO ₂ lub więcej HFC	co najmniej raz na 6 mies.

Kontrole szczelności

(art. 4 Rozp. UE 517/2014)

Obowiązek dotyczy:

- a) stacjonarne urządzenia chłodnicze;
- b) stacjonarne urządzenia klimatyzacyjne;
- c) stacjonarne pompy ciepła;
- d) stacjonarne urządzenia ochrony przeciwpożarowej;
- e) agregaty chłodnicze samochodów ciężarowych chłodni i przyczep chłodni;
- f) rozdzielnice elektryczne;
- g) organiczne obiegi Rankine'a.

Zawierających F-gazy w ilości 5 ton ekwiwalentu CO₂ lub większej.

**UWAGA! Kontrole szczelności dot. urządzeń działających,
jak i tymczasowo wyłączonych z eksploatacji
(art. 1 Rozp. UE 1516/2007)**

Kontrole szczelności

➤ **Kontrole szczelności **NIE** dotyczą:**

- ✓ urządzeń ruchomych (klimatyzacja w samochodzie itd.),
- ✓ urządzeń stacjonarnych o napełnieniu poniżej 5 t EqCO₂,
- ✓ **Hermetycznie zamkniętych urządzeń (oznakowanych!)**
zawierających poniżej 10 t EqCO₂
(art. 4 ust. 1 tiret 2 Rozp. UE 517/2014)

Dodatkowe kontrole szczelności

- **Dla NOWYCH urządzeń** - poddaje się kontroli szczelności natychmiast po ich oddaniu do eksploatacji (art. 10 Rozp. UE 1516/2007),
- **W przypadku naprawy wycieku** – ponowna kontrola w ciągu miesiąca od naprawy, czy była ona skuteczna (art. 3 ust. 3 Rozp. UE 517/2014) – *kontrola może być wykonana tego samego dnia co naprawa wycieku (naprawa nieszczelności w CRO)*
 - ✓ **UWAGA! Powyższe dot. urządzeń ≥ 5 t EqCO₂.**

Naprawa (nieszczelności)

(art. 3 ust. 3 Rozp. UE 517/2014)

- W przypadku stwierdzenia wycieku fluorowanych gazów cieplarnianych operatorzy zapewniają, aby urządzenie zostało naprawione bez zbędnej zwłoki.
- **Wymóg dot. WSZYSTKICH urządzeń, zarówno $< 5 \text{ t EqCO}_2$ jak $\geq 5 \text{ t EqCO}_2$.**

Stały system wykrywania wycieków

(Art. 2 Rozp. UE 517/2014)

- obowiązkowy dla napełnień 500 t EqCO₂ lub więcej
- weryfikacja sprawności raz na rok
(dopilnowanie - obowiązek operatora)
- można zainstalować w innych urządzeniach,
wówczas przeglądy szczelności są wykonywane w interwałach kolejno: 24/12/6
miesiące.

system wykrywania wycieków - oznacza skalibrowany przyrząd mechaniczny, elektryczny lub elektroniczny służący do wykrywania wycieków fluorowanych gazów cieplarnianych, który w momencie wykrycia wycieku alarmuje operatora;

System wykrywania wycieków powinien być zainstalowany w maszynowni albo, w razie braku takiego pomieszczenia, jak najbliżej sprężarki lub zaworów nadmiarowych.

Czułość takiego urządzenia powinna umożliwiać skuteczne wykrycie wycieku.

Hermetycznie zamknięte urządzenia

(Art. 2 Rozp. UE 517/2014)

hermetycznie zamknięte urządzenie - oznacza urządzenie, w którym wszystkie części zawierające fluorowany gaz cieplarniany są szczelnie zamknięte za pomocą spawania, lutowania twardego lub innej podobnej metody trwałego łączenia, która może obejmować także zabezpieczone zawory lub zabezpieczone wejścia serwisowe, które umożliwiają prawidłową naprawę lub unieszkodliwianie i których zbadany poziom wycieków jest mniejszy niż 3 gramy rocznie przy ciśnieniu wynoszącym co najmniej jedną czwartą maksymalnego dopuszczalnego ciśnienia.

Oznakowanie na etykiecie!

zawory serwisowe powinny się charakteryzować badanym poziomem wycieków mniejszym niż 3 gramy na rok podawanym przez producenta tychże zaworów.

W instalacjach chłodniczych hermetycznych najczęściej będą wykorzystywane połączenia lutowane/spawane.

Zasady dokonywania wpisów do Kart Urządzeń w CRO - podsumowanie

Nowo instalowane urządzenia:

1. Założenie KU w terminie 15 dni roboczych od zakończenia instalowania (data zakończenia instalacji w protokole serwisowym),
2. Dokonanie wpisów do KU:
 - a. Instalacja (odzyskano: 0, dodano: 0 kg),
 - b. Kontrola szczelności (szczelne).

Urządzenie przejmowane po innym Operatorze:

1. Założenie KU w terminie 15 dni roboczych do przejęcia urządzenia (data protokołu odbioru lub innego dokumentu potwierdzającego przejęcie urządzenia),
2. Dokonanie wpisu: kontrola szczelności (szczelne).

Wykrycie nieszczelności i naprawa nieszczelności:

1. Dokonanie wpisu: Kontrola szczelności (nieuszczelne),
2. Dokonanie wpisu: Naprawa nieszczelności (w terminie do 14 dni od wykrycia nieszczelności, wyjątki od tej zasady – np. długi okres oczekiwania na części itd.),
3. Dokonanie wpisu: Kontrola szczelności (uszczelne) (w ciągu miesiąca od naprawy – dopuszczalne jest wykonanie również tego samego dnia co naprawa).

Dopełnianie układu czynnikiem przy braku znalezienia nieszczelności:

1. Dokonanie wpisu: Serwisowanie lub konserwacja (z odnotowaniem ilości czynnika dodanego do urządzenia).
2. Dokonanie wpisu: kontrola szczelności.

Zmiana napełnienia F-gazami urządzenia (np. z powodu błędnego zapisu na etapie zakładania KU):

1. Edycja napełnienia w Karcie Urządzenia,
2. Odnotowanie tego faktu w dokonywanym najbliższym wpisie w polu: Dodatkowe informacje.

Modyfikacja istniejącego urządzenia – zmniejszenie/rozbudowa układu:

1. Edycja napełnienia w Karcie Urządzenia,
2. Odnotowanie tego faktu w dokonywanym najbliższym wpisie w polu: Dodatkowe informacje – wraz z opisem modyfikacji.

Demontowane urządzenia:

1. Dokonanie wpisu: odzysk (z odnotowaniem ilości odzyskanego czynnika z urządzenia),
2. Dokonanie wpisu: likwidacja,
3. Zamknięcie KU (powód: Inny z wyjaśnieniem: demontaż i utylizacja urządzenia).

Urządzenia tymczasowo wyłączone z eksploatacji (nie zawierające czynnika – puste):

1. Jeżeli urządzenie jest puste nie dokonujemy żadnego wpisu. Jeżeli przed wyłączeniem z eksploatacji zawierało czynnik chłodniczy należy dokonać wpisu: odzysk,
2. Zamknięcie KU (powód: inny z wyjaśnieniem dot. odzysku lub braku czynnika w urządzeniu i adnotacją o tymczasowym wyłączeniu z eksploatacji).

Urządzenia pozostawiane wynajmującemu powierzchnię:

UWAGA - Nie dokonujemy żadnego wpisu czynności do KU.

1. Zamknięcie KU (powód: inny z adnotacją: urządzenie przekazane wynajmującemu).

Jakie dane powinien zawierać protokół serwisowy?

Należy zapewnić zgodność protokołu z danymi w bazach:

CRO - dane niezbędne do dokonania wpisu,

BDS – zakres danych niezbędny do wykonania sprawozdania przez serwis.

Spełnić wymagania dot. protokołów oraz procedur i wyposażenia:

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie minimalnego wyposażenia technicznego, procedur oraz systemu dokumentowania czynności przy prowadzeniu działalności, polegającej na instalowaniu, konserwacji lub serwisowaniu, naprawie lub likwidacji urządzeń, zawierających fluorowane gazy cieplarniane*

Jakie dane powinien zawierać protokół serwisowy?

Uwaga!

- ✓ Procedury prowadzenia działalności - aktualizacja,
 - ✓ system dokumentowania czynności (czyli protokół serwisowy), należało aktualizować do wymogów rozporządzenia (Dz.U. 2017 poz. 2417) do dnia 23 marca 2018 r.
- **Protokoły serwisowe należy przechowywać przez okres 5 lat – na potrzeby ewentualnej kontroli (WIOŚ) – dot. serwisu i Operatora.**

Protokół z czynności - zgodność jego treści z danymi zawartymi we wpisie do Karty Urządzenia oraz danymi do BDS

Protokół instalacji

- Nowo instalowane urządzenia
- Kontrole szczelności natychmiast po instalacji

Protokół z czynności serwisowych

- Kontrole szczelności
- Naprawy nieszczelności
- Kontrole szczelności po naprawie nieszczelności
- Dopełnienia czynnikiem chłodniczym
- Odzysk czynnika chłodniczego w trakcie prac serwisowych, przed tymczasowym wyłączeniem z eksploatacji

Protokół likwidacji

- Przed demontażem urządzenia
- Odzysk przed demontażem

Etykietowanie urządzeń

- **Pojemniki i urządzenia** muszą być opatrzone w etykietę przed wprowadzeniem ich do obrotu (art. 12, ust. 1 Rozp. 517/2014),
- Dokładny opis etykietowania znajduje się w **ROZPORZĄDZENIU WYKONAWCZYM KOMISJI (UE) 2015/2068**
- Instrukcje obsługi produktów i urządzeń (tzw. DTRki) muszą zawierać informacje, jakie znajdują się na etykiecie (art. 12, ust. 13 Rozp. 517/2014)
Etykietę należy umieścić **obok etykiety (producenta) już umieszczonej** na produkcie/urządzeniu:
 - a) w pobliżu wejść serwisowych przeznaczonych do napełniania lub odzysku fluorowanego gazu cieplarnianego; albo
 - b) na tej części produktu lub urządzenia, która zawiera fluorowany gaz cieplarniany.
- Etykieta umieszczona **trwale, czytelna przez okres eksploatacji,**
- Etykieta oraz instrukcja obsługi **musi być w języku polskim.**

Certyfikacja (art. 20-34 ustawy, Rozp. UE 2015/2067)

Certyfikaty personalne niezbędne dla:

- a. instalowania, konserwacji lub serwisowania, naprawy lub likwidacji urządzeń
- b. dokonania przeglądu szczelności
- c. prowadzenia odzysku

Dot. urządzeń stacjonarnych i sam. ciężarowych i przyczep chłodni

Certyfikaty dla przedsiębiorstw niezbędne dla (**TYLKO** urządzenia stacjonarne):

- a. instalowania, konserwacji lub serwisowania, naprawy lub likwidacji (**na rzecz osób trzecich**)
- ✓ Certyfikaty są wzajemnie uznawane przez inne kraje UE,
 - ✓ Certyfikat wydany w innym kraju UE jest ważny w PL, ale musi być przetłumaczony przez tłumacza przysięgłego na jęz. polski,
 - ✓ Serwisant prowadzący jednoosobową działalność musi dysponować certyfikatem personalnym oraz dla przedsiębiorcy.

Certyfikaty – podwykonawcy firm

Certyfikat dla przedsiębiorcy (firmy) jest niezbędny do fizycznego wykonywania instalacji, serwisowania lub konserwacji, naprawy, likwidacji (art. 29 ustawy),

- ✓ Firma, której zlecamy serwis urządzeń może nie mieć certyfikatu dla przedsiębiorcy lub personalnego, jeżeli korzysta z podwykonawcy, który dysponując tymi uprawnieniami – wykonuje serwis urządzenia.
- ✓ W protokole serwisowym oraz wpisie do KU uwzględniamy dane i uprawnienia firmy, która fizycznie wykonywała czynności na urządzeniu (firma serwisowa lub jej podwykonawca).
- ✓ Na protokole serwisowym podpisuje się technik, który fizycznie wykonywał czynność (niezależnie czy jest on pracownikiem firmy serwisowej czy podwykonawcy).

Rodzaj urządzenia	Działanie wymagające certyfikowanego personelu	Kat. I	Kat. II	Kat. III	Kat. IV
Urządzenia o napełnieniu F-gazem poniżej 3 kg (6 kg jeśli urządzenie jest hermetycznie zamknięte)	Odzysk	TAK	TAK	TAK	NIE
	Instalacja (instalowanie), konserwacja lub serwisowanie, naprawa	TAK	TAK	NIE	NIE
	likwidacja	TAK	TAK	NIE	NIE
Urządzenia o napełnieniu F-gazem 3 kg lub więcej (6 kg lub więcej jeśli urządzenie jest hermetycznie zamknięte)	Kontrola szczelności bez otwierania obiegu ($\geq 5tEqCO_2$)	TAK	TAK	NIE	TAK
	Kontrola szczelności (z otwarciem obiegu) ($\geq 5tEqCO_2$)	TAK	NIE	NIE	NIE
	Odzysk	TAK	NIE	NIE	NIE
	Instalacja (instalowanie), konserwacja lub serwisowanie, naprawa	TAK	NIE	NIE	NIE
	likwidacja	TAK	NIE	NIE	NIE
Klimatyzacja w niektórych pojazdach silnikowych	odzysk (z M1 i N1 (≤ 1205 kg))	Zaświadczenie o odbyłym szkoleniu			
Agregaty chłodnicze w sam. ciężarowych i przyczepach chłodniach	wszystkie czynności	Wymagany stosowny certyfikat			

Zaświadczenia o szkoleniu (art. 37 ust. 1 ustawy)

Zaświadczenie o szkoleniu dla osób fizycznych dokonujących odzysku f-gazów z klimy w samochodach

- ✓ Dot. tylko pojazdów **kategorii M1** oraz **kategorii N1** o **masie odniesienia nieprzekraczającej 1305 kg**, przy czym przez masę odniesienia należy rozumieć masę własną pojazdu powiększoną o 100 kg

WYJAŚNIENIE: KATEGORIE POJAZDÓW (zgodnie z ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.)):

Kategoria M: pojazdy samochodowe przeznaczone do przewozu osób mające co najmniej cztery koła, w tym:

1) **kategoria M1: pojazdy do przewozu osób, mające nie więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy;**

Kategoria N: pojazdy samochodowe mające co najmniej cztery koła i zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków, w tym:

1) **kategoria N1: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków i mające maksymalną masę całkowitą nieprzekraczającą 3,5 t;**

Baza Danych Sprawozdań (BDS) o Substancjach Zubażających Warstwę Ozonową (SZWO) i Fluorowanych Gazach Ciepłarnianych (FGC)

Kogo dotyczy? - art. 39 ustawy o SZWO i F-gazach:

1. Przywożący/wywożący SZWO i F-gazy do/z PL,
2. **Stosujący SZWO i F-gazy – produkcja produktów i urządzeń,
instalowaniu, serwisowaniu lub konserwacji, naprawie, likwidacji
urządzeń i w innych procesach,**
3. Prowadzący odzysk, recykling i regenerację lub niszczenie SZWO i F-gazów,
4. Przywożący do PL produkty i urządzenia, zawierające SZWO lub F-gazy,
5. Wywożący z PL produkty i urządzenia, zawierające SZWO lub F-gazy.

BDS – podstawowe informacje

- Prowadzona przez BOWOiK,
- Nieprzekazanie w terminie sprawozdania – kara w przedziale 600 – 4500 zł (art. 47 pkt 11 ustawy)
- Do 28 lutego za rok poprzedni (tylko elektronicznie),
- **<https://dbbds.ichp.pl/>**

BDS – bilans czynnika

➤ Bilans czynnika (przychód = rozchód):

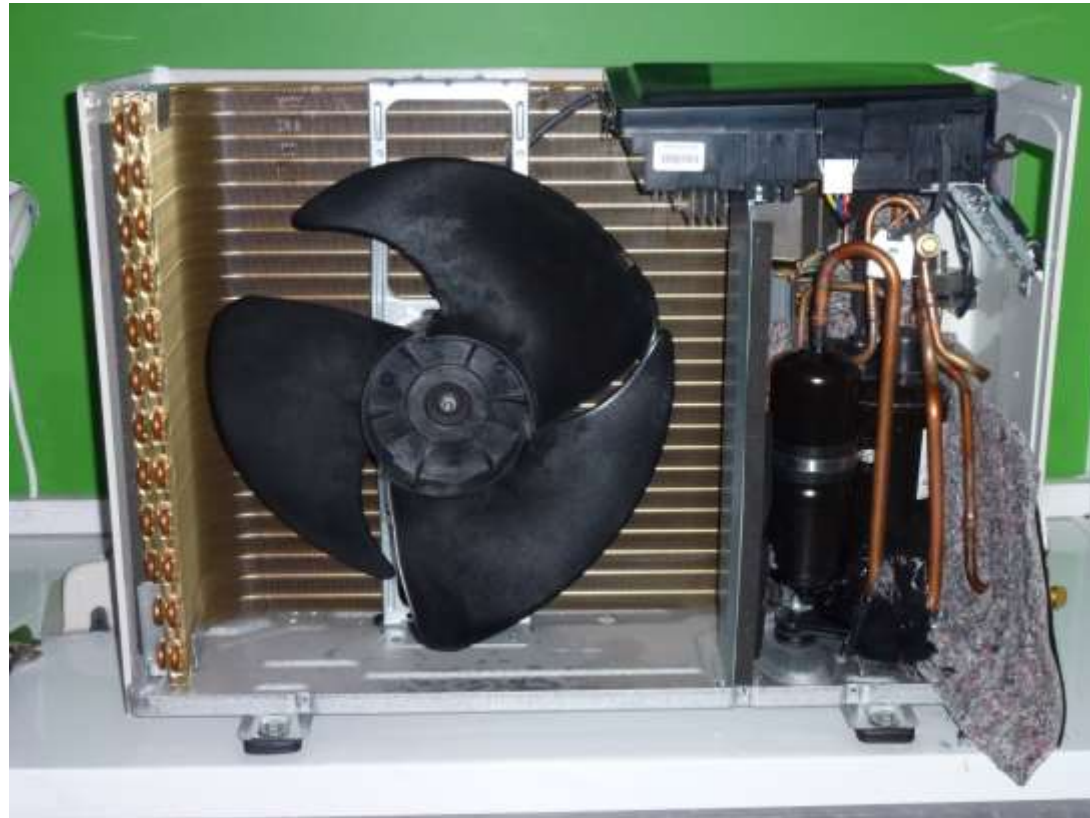
Ilość zmagazynowana na 1 stycznia + przywieziona spoza Polski (bez substancji lub mieszaniny zawartej w urządzeniach lub produktach) + pozyskana (zakup) w Polsce + odzyskana

=

Ilość wywieziona poza Polskę (bez substancji lub mieszaniny zawartej w urządzeniach lub produktach) + przekazana (sprzedaż, przekazanie do recyklingu, regeneracji, zniszczenia) w Polsce + zastosowana + zniszczona + zmagazynowana na 31 grudnia + utracona

UWAGA – stan magazynowy czynnika na zakończenie danego roku = stan magazynowy na rozpoczęcie roku następnego

Obowiązki Operatora i serwisu - Podsumowanie

Obowiązki Operatora:

- Obowiązek **założenia Kart Urządzeń w terminie 15 dni** roboczych od dnia dostarczenia urządzenia na miejsce funkcjonowania lub od dnia zakończenia instalacji i napełnienia substancją kontrolowaną lub fluorowanym gazem cieplarnianym,
- Obowiązek **przechowywania aktualnej kopii Karty Urządzenia** w formie elektronicznej (w CRO),
- Obowiązek **zapewnienia dokonania wpisu do Karty Urządzenia w terminie do 15 dni** roboczych od zakończenia czynności,
- Obowiązek **zapewnienia aby wpisu do Karty Urządzenia** dokonywały osoby posiadające certyfikat dla personelu uprawniający do wykonywania czynności, których dane te dotyczą lub osoby posiadające dostęp do KU i dokonujące wpisu na podstawie protokołu (w formie pisemnej),

Obowiązki Operatora:

- Obowiązek **zapewnienia kontroli szczelności** stacjonarnych urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła zawierających substancje kontrolowane lub fluorowane gazy cieplarniane oraz ich obiegów **w odpowiednich terminach (harmonogram kontroli szczelności)** oraz **przez certyfikowany personel**,
 - Obowiązek **zapewnienia wykonania kontroli szczelności natychmiast po oddaniu nowego urządzenia do eksploatacji**,
 - Obowiązek **zapewnienia wykonania kontroli szczelności w ciągu miesiąca** od naprawy urządzenia,
-
- Obowiązek **zapewnienia naprawy urządzenia** bez zbędnej zwłoki (w przypadku wykrycia wycieku),
 - Obowiązek **zapewnienia dokonania odzysku fluorowanych gazów cieplarnianych**, substancji kontrolowanych oraz halonów w celu recyklingu, regeneracji lub zniszczenia,

Obowiązki Operatora:

- **Obowiązek zapewnienia, aby personel posiadał niezbędny dla danego zastosowania i wykonywanej czynności certyfikat,**
 - **Obowiązek zapewnienia aby firma, która wykonuje czynności posiadała certyfikat dla przedsiębiorcy (jeżeli jest on wymagany),**
-
- **Obowiązek zainstalowania w stacjonarnych urządzeniach chłodniczych, klimatyzacyjnych i pompach ciepła, zawierających fluorowane gazy cieplarniane w ilości równej lub większej 500 ton ekwiwalentu CO₂ , systemów wykrywania wycieków,**
 - **Obowiązek zapewnienia w terminie (raz na 12 miesięcy) kontroli systemów wykrywania wycieków.**

Operator powinien zapewnić zgodność danych w Kartach Urządzeń i sprawozdań za korzystanie ze środowiska/KOBiZE – w szczególności danych dot. emisji czynników chłodniczych!

Wybrane obowiązki Operatora

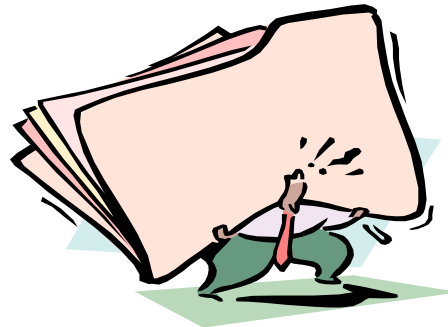
Obowiązek	Urządzenia o napełnieniu F-gazami poniżej 5 tonEqCO ₂	Urządzenia o napełnieniu F-gazami ≥ 5 tonEqCO ₂
Rejestracja w Centralnym Rejestrze Operatorów	NIE	TAK
Założenie Karty Urządzenia i jej prowadzenie w CRO	NIE	TAK
Regularne kontrole szczelności	NIE	TAK
Naprawa urządzenia bez zbędnej zwłoki (zapobieganie emisji do powietrza)	TAK	TAK
Kontrola szczelności w ciągu miesiąca od naprawy	NIE	TAK
Zapewnienie certyfikowanego personelu i firmy do serwisu urządzeń	TAK	TAK

Obowiązki Serwisu:

- **Posiadanie certyfikatów personalnych** do wykonywania czynności serwisowych,
 - **Posiadanie certyfikatu dla przedsiębiorców** (dla urządzeń stacjonarnych),
 - **Posiadanie zaświadczeń o odbytym szkoleniu** (dla klimatyzacji w samochodach),
-
- Wykonywanie czynności objętych certyfikatem **z zastosowaniem odpowiedniego wyposażenia technicznego**,
-
- Posiadanie i **stosowanie procedur prowadzenia działalności (dot. firmy serwisowej)**,
 - Posiadanie i stosowanie **systemu dokumentowania czynności** (w praktyce protokoły serwisowe – dot. firmy serwisowej),

Obowiązki Serwisu:

- Dokonanie naprawy wycieku przed ponownym napełnieniem klimatyzacji samochodowej,
- **Umieszczenie etykiety na urządzeniach wprowadzanych do obrotu** – instalowanych po raz pierwszy na terytorium UE (w praktyce po instalacji należy oznakować urządzenie etykietą zgodną z przepisami),
- **Przekazywanie sprawozdań do BOWOiK (baza BDS),**
- Prowadzenie rejestru sprzedanych urządzeń niehermetycznie zamkniętych (art. 13a ustawy).

Szczegółowe omówienie kar administracyjnych wynikających z ustawy F-gazowej

nieprzekazanie w terminie **sprawozdania**, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, albo sprawozdania, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia (UE) nr 517/2014

– **art. 47 pkt 1)**

*dot. producentów, importerów, eksporterów, niszczących, stosujących substancje kontrolowane jako substraty lub czynniki ułatwiające procesy chemiczne w odniesieniu do substancji kontrolowanych i każdej nowej substancji wymienionej w Załączniku II do Rozporządzenia (WE) 1005/2009 oraz nieprzekazanie sprawozdania dot. produkcji, przywozu, wywozu, stosowania jako substrat i niszczenia substancji wymienionych w Załączniku I lub II – f-gazy – **raporty do tzw. Bazy BDR***

wprowadzenie do obrotu, wbrew art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, urządzenia lub produktu albo, wbrew art. 7 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, pojemnika bez odpowiedniej **etykiety**

– art. 47 pkt 2)

wprowadzenie, wbrew art. 13, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pojemnika, produktu lub urządzenia **bez etykiety w języku polskim albo bez instrukcji w języku polskim** albo wprowadzenie produktu lub urządzenia niezgodnie z art. 12 ust. 1, 2 lub 5 rozporządzenia (UE) nr 517/2014 albo z art. 2 rozporządzenia (UE) 2015/2068

-art. 47 pkt 3)

niesporządzenie w terminie, o którym mowa w art. 14 ust. 4, Karty Urządzenia lub jej korekty w terminie, o którym mowa w art. 14 ust. 5;

– art. 47 pkt 5)

dot. założenia Karty Urządzenia dla urzędzeń nowych w terminie 15 dni roboczych oraz dokonania korekty danych w karcie Urządzenia w ciągu 14 dni roboczych od dnia otrzymania info od BOWOiK

niezapewnienie, wbrew art. 15 ust. 1, dokonania wpisu danych do Karty Urządzenia przez

- osobę posiadającą odpowiedni certyfikat dla personelu;
- osobę posiadającą dostęp do Karty Urządzenia nadany przez operatora dokonującą wpisu na podstawie protokołu dotyczącego wykonanych czynności

UWAGA – dot. tylko przypadku, w którym wpis przez certyfikowany personel lub upoważniony był wymagany.

-art. 47 pkt 7)

niedokonanie w terminie, o którym mowa w art. 15 ust. 2, wpisu danych do Karty Urządzenia

– art. 47 pkt 9)

dot. wpisu do Karty Urządzenia w terminie 15 dni roboczych od wykonania czynności.

nieprzekazanie w terminie, o którym mowa w art. 40 ust. 2, wyspecjalizowanej jednostce sprawozdania, o którym mowa w art. 39 ust. 1, lub nieprzekazanie korekty tego sprawozdania w terminie, o którym mowa w art. 39 ust. 2;

-art. 47 pkt 11)

Dot. sprawozdań do BOWOiK (do bazy BDS) przekazywanych w terminie do 28 lutego każdego roku. Korekta sprawozdania jest wykonywana w terminie 14 dni roboczych od otrzymania informacji z BOWOiK.

niezłożenie, wbrew art. 9 ust. 1, wniosku o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 7 ust. 1, przez przedsiębiorstwo produkujące, stosujące lub wprowadzające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nowe substancje do zastosowania w charakterze substratów lub do celów laboratoryjnych i analitycznych, zgodnie z art. 24 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, albo niepoinformowanie przez takie przedsiębiorstwo, wbrew art. 9 ust. 6, o zaprzestaniu prowadzenia działalności, o której mowa w art. 9 ust. 1;

– **art. 47 pkt 12)**

Dot. rejestru prowadzonego przez ministra ds. środowiska.

niezłożenie, wbrew art. 9 ust. 1, wniosku o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 7 ust. 1, przez przedsiębiorstwo stosujące substancje kontrolowane w charakterze substratów, zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, lub przedsiębiorstwo prowadzące niszczenie substancji kontrolowanych, zgodnie z art. 22 i załącznikiem VII do rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, albo niepoinformowanie przez takie przedsiębiorstwo, wbrew art. 9 ust. 6, o zaprzestaniu prowadzenia działalności, o której mowa w art. 9 ust. 1;

– **art. 47 pkt 13)**

Dot. rejestru prowadzonego przez ministra ds. środowiska.

wykonanie czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2015/2067, bez posiadania wymaganego **certyfikatu dla personelu**, o którym mowa w art. 4 rozporządzenia (UE) 2015/2067, albo wykonanie czynności, o których mowa w art. 1 rozporządzenia (UE) 2015/2066, bez posiadania wymaganego certyfikatu dla personelu, o którym mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2015/2066, albo wykonanie czynności, o których mowa w art. 1 rozporządzenia (WE) nr 306/2008, bez posiadania wymaganego certyfikatu dla personelu, o którym mowa w art. 2 rozporządzenia (WE) nr 306/2008

– **art. 47 pkt 14)**

Dot. certyfikacji z zakresu chłodnictwa i klimatyzacji, rozdzielnic elektrycznych oraz odzysku rozpuszczalników na bazie fluorowanych gazów cieplarnianych z urządzeń – F-gazy

wykonanie czynności, o których mowa w art. 20 ust. 4, bez posiadania wymaganego **certyfikatu dla personelu**, o którym mowa w art. 20 ust. 1 i 2, w odniesieniu do substancji kontrolowanych niebędących halonami
– art. 47 pkt 16)

Dot. certyfikacji z zakresu chłodnictwa i klimatyzacji, pomp ciepła – substancje kontrolowane niebędące halonami.

wykonanie czynności, o których mowa w art. 20 ust. 4, bez posiadania wymaganego **certyfikatu dla personelu**, o którym mowa w art. 20 ust. 1 i 2, w odniesieniu do halonów;
– art. 47 pkt 17)

Dot. tylko certyfikacji z zakresu stosowania halonów

niedokonanie naprawy, o której mowa w art. 36 ust. 1, przed napełnieniem systemu klimatyzacji w niektórych pojazdach silnikowych;

– **art. 47 pkt 18)**

Niedokonanie naprawy w przypadku stwierdzenia wycieku. Wyciek substancji kontrolowanej lub fluorowanego gazu cieplarnianego z systemu klimatyzacji w niektórych pojazdach silnikowych w ilości odbiegającej od normalnej oznacza wyciek substancji kontrolowanej lub fluorowanego gazu cieplarnianego z tego systemu w ilości przekraczającej w skali roku 40 g dla systemu pojedynczego parownika i 60 g dla systemu podwójnego parownika.

wykonanie czynności, o których mowa w art. 37 ust. 1, bez posiadania zaświadczenia o odbytych szkoleniu, o którym mowa w art. 3 rozporządzenia (WE) nr 307/2008;

– **art. 47 pkt 19)**

Dot. odzysku sk. lub f-gazów z klimatyzacji w niektórych pojazdach silnikowych.

niewypełnienie obowiązków określonych w art. 1 ust. 1 lub 2, art. 2 lub art. 4 rozporządzenia (UE) 2016/879.

– **art. 47 pkt 20)**

Dot. deklaracji zgodności przy wprowadzaniu do obrotu urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła napełnionych wodorofluorowęglowodorami i weryfikacji tych deklaracji przez niezależnego audytora – dokument weryfikacyjny jest przedkładany do KE (baza BDR) do 31 marca za rok miniony.

Nowa Kara – wprowadzona zmianą ustawy o IOŚ z 3.08.2018 r. –
obowiązuje od 1.01.2019 r.

- niedokonanie audytu sprawozdania, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, w przypadku określonym w art. 19 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 517/2014
– **art. 47 pkt 21)**

Czyli...z wprowadzenia do obrotu co najmniej 10 000 ton
ekwiwalentu CO₂ wodorofluorowęglowodorów w poprzednim
roku kalendarzowym

Niezapewnienie odzysku substancji kontrolowanych:

- niezapewnienie, wbrew art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, dokonania odzysku do celów recyklingu, regeneracji lub zniszczenia **halonów**;
- niezapewnienie, wbrew art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, dokonania odzysku do celów recyklingu, regeneracji lub zniszczenia **substancji kontrolowanych niebędących halonami**;
- niezapewnienie, wbrew art. 22 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, dokonania odzysku lub zniszczenia **substancji kontrolowanych niebędących halonami** zawartych w innych produktach i urządzeniach niż określone w art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, w zakresie, w jakim jest to **osiągalne z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia (załącznik VII)**, w celu zapewnienia ich recyklingu, regeneracji lub zniszczenia;
- niezapewnienie, wbrew art. 22 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, dokonania odzysku lub zniszczenia **halonów** zawartych w innych produktach i urządzeniach niż określone w art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, w zakresie, w jakim jest to **osiągalne z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia**, w celu zapewnienia ich recyklingu, regeneracji lub zniszczenia;

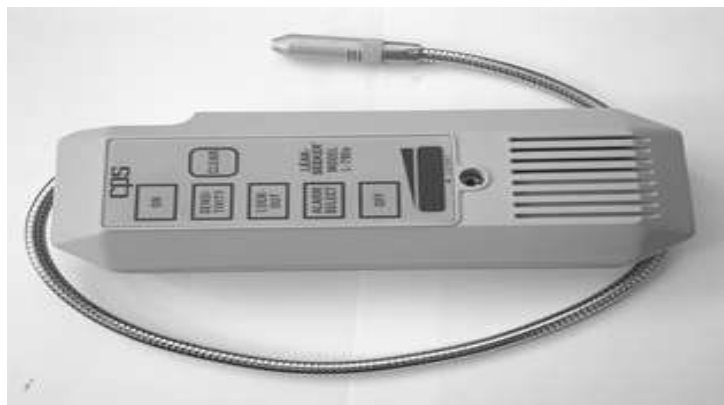
-art. 48 pkt 1), 2), 3) i 4)

Art. 22 ust. 1 urządzenia chłodnicze, klimatyzacyjne oraz pompy ciepłe, urządzenia zawierających rozpuszczalniki lub systemy przeciwpożarowe i gaśnice

niezapewnienie sprawdzenia pod względem **wycieków** stacjonarnych urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła zawierających substancje kontrolowane oraz ich obiegów w terminach, o których mowa w art. 23 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009

– art. 48 pkt 5)

Brak wykonania kontroli szczelności w odniesieniu do substancji kontrolowanych, zgodnie z harmonogramem (3/30/300 kg).

niezapewnienie wykonania **kontroli szczelności**, o których mowa w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, albo niespełnienie wymogów kontroli, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 1516/2007, z wyłączeniem stacjonarnych systemów ochrony przeciwpożarowej;

– art. 48 pkt 7)

Brak wykonania kontroli szczelności w odniesieniu do F-gazów, zgodnie z harmonogramem (5/50/500 ton ekwiwalentu CO₂).

Ponadto brak kontroli szczelności dla urządzeń nowych – natychmiast po oddaniu do eksploatacji.

niezapewnienie, wbrew art. 5 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, **zainstalowania systemów wykrywania wycieków**, z wyłączeniem stacjonarnych systemów ochrony przeciwpożarowej;

– art. 48 pkt 9)

Brak zainstalowania systemu dla zastosowań większych lub równych 500 ton ekwiwalentu CO₂

niezapewnienie w terminie, o którym mowa w art. 5 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, **kontroli systemów wykrywania wycieków**, z wyłączeniem stacjonarnych systemów ochrony przeciwpożarowej;

– art. 48 pkt 10)

Brak kontroli stałego systemu wykrywania wycieków minimum raz na 12 miesięcy.

niezapewnienie, wbrew art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, dokonania właściwego **odzysku** fluorowanych gazów cieplarnianych;

niezapewnienie, wbrew art. 8 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, dokonania **odzysku** fluorowanych gazów cieplarnianych;

niezapewnienie, wbrew art. 8 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, dokonania **odzysku** fluorowanych gazów cieplarnianych;

– art. 48 pkt 13), 14), 15)

Niezapewnienie odzysku F-gazów z urządzeń, pojemników oraz urządzeń ruchomych.

przekazanie, wbrew art. 10 ust. 4, substancji kontrolowanych niebędących halonami osobom fizycznym na ich własne potrzeby;

przekazanie, wbrew art. 10 ust. 4, halonów osobom fizycznym na ich własne potrzeby;

przekazanie, wbrew art. 10 ust. 5, fluorowanych gazów cieplarnianych osobom fizycznym na ich własne potrzeby;

– **art. 48 pkt 16), 17), 18)**

Przekazywanie substancji kontrolowanych oraz F-gazów osobom fizycznym na ich własne potrzeby.

niezapewnienie **sprawdzenia pod względem wycieków** stacjonarnych urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła zawierających fluorowane gazy cieplarniane oraz ich obiegów przez personel, o którym mowa w art. 20 ust. 1, albo zawierających substancje kontrolowane oraz ich obiegów przez personel, o którym mowa w art. 20 ust. 4;

– **art. 48 pkt 19)**

Niezapewnienie sprawdzania urządzeń pod względem wycieków przez personel posiadający odpowiedni certyfikat.

niezapewnienie, wbrew art. 20 ust. 4, dokonania odzysku substancji kontrolowanych niebędących halonami zawartych w innych produktach i urządzeniach niż określone w art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009 przez personel posiadający odpowiedni certyfikat;

niezapewnienie, wbrew art. 20 ust. 4, dokonania odzysku halonów zawartych w innych produktach i urządzeniach niż określone w art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009 przez personel posiadający odpowiedni certyfikat

– art. 48 pkt 21), 22)

Niezapewnienie odzysku przez personel posiadający odpowiedni certyfikat – substancje kontrolowane

prowadzenie szkolenia dla osób fizycznych ubiegających się o certyfikat dla personelu, **bez uzyskania wpisu do rejestru** jednostek prowadzących szkolenia, o którym mowa w art. 27 ust. 8;

wydanie zaświadczenia bez uzyskania wpisu do rejestru jednostek wydających zaświadczenia o odbytym szkoleniu, o którym mowa w art. 37 ust. 11;

– art. 48 pkt 23), 24)

Prowadzenie szkoleń lub wydawanie zaświadczeń dal klimy samochodowej bez uzyskania wpisu do rejestru prowadzonego przez UDT

niezapewnienie, wbrew art. 10 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, aby podmiot, któremu zleca się wykonanie czynności, o której mowa w art. 10 ust. 1 tego rozporządzenia, posiadał **certyfiakat** niezbędny dla danego zastosowania i wykonywanej czynności, z wyłączeniem systemów ochrony przeciwpożarowej;

– art. 48 pkt 25)

Niezapewnienie, aby podmiot, któremu zleca się wykonywanie czynności posiadał stosowny certyfiakat dla przedsiębiorcy

nabycie, wbrew art. 10 ust. 1, substancji kontrolowanej lub fluorowanego gazu cieplarnianego lub, wbrew art. 11 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, fluorowanego gazu cieplarnianego, bez posiadania certyfikatu dla personelu odpowiedniego do wykonywanych czynności związanych z substancjami kontrolowanymi lub fluorowanymi gazami cieplarnianymi albo – w przypadku czynności serwisowych i naprawczych systemów klimatyzacji w niektórych pojazdach silnikowych – bez posiadania zaświadczenia o odbytym szkoleniu;
– art. 48 pkt 27)

przeprowadzenie egzaminu bez uzyskania wpisu do rejestru jednostek oceniających personel, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4;

– art. 48 pkt 28)

Przeprowadzenie egzaminu na certyfikat bez wpisu do rejestru UDT

prowadzenie działalności **bez posiadania certyfikatu** dla przedsiębiorców, o którym mowa w art. 29, z wyłączeniem systemów ochrony przeciwpożarowej;

– art. 48 pkt 29)

sprzedaż, wbrew art. 11 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, **fluorowanego gazu cieplarnianego**, bez upewnienia się zgodnie z wymogiem określonym w art. 13a ust. 1, że kupujący posiada certyfikat dla personelu odpowiedni do wykonywanych czynności związanych z fluorowanymi gazami cieplarnianymi albo – w przypadku czynności serwisowych i naprawczych systemów klimatyzacji w niektórych pojazdach silnikowych – zaświadczenie o odbytym szkoleniu, albo że jest podmiotem zatrudniającym taką osobę;

– art. 48 pkt 31)

nieprowadzenie, wbrew art. 13a ust. 3 oraz wbrew art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, dokumentacji dotyczącej nabywców fluorowanych gazów cieplarnianych;

– **art. 48 pkt 32)**

Nieprowadzenie przez sprzedających F-gazy zestawień dot. sprzedanych F-gazów oraz nieprowadzenie dokumentacji dot. sprzedaży niehermetycznie zamkniętych urządzeń.

Nowa Kara – wprowadzona zmianą ustawy o IOŚ z 3.08.2018 r. – **obow. Od 1.01.2019**
r.

- **celowe uwalnianie fluorowanych gazów cieplarnianych** wbrew art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 517/2014
- **niezapobieganie wyciekowi** fluorowanych gazów cieplarnianych wbrew art. 3 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 517/2014
- **niezapewnienie naprawy bez zbędnej zwłoki** wbrew art. 3 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 517/2014
- **niezapewnienie kontroli czy naprawa była skuteczna w ciągu 1 miesiąca** zgodnie z art. 3 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia 517/2014, z wyłączeniem systemów ochrony przeciwpożarowej – **art. 48 pkt 33)**

zastosowanie, wbrew art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, heksafluorku siarki;

– **art. 49 pkt 1)**

Zastosowanie SF6 w procesie odlewania ciśnieniowego magnezu i w recyklingu stopów magnezu odlewanych ciśnieniowo lub napełniania opon pojazdów.

wprowadzenie do obrotu, wbrew art. 11 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, produktów i urządzeń wymienionych w załączniku III do tego rozporządzenia, z wyłączeniem stacjonarnych systemów ochrony przeciwpożarowej;

– **art. 49 pkt 2)**

Niezastosowanie się do zakazów wprowadzania do obrotu produktów i urządzeń wymienionych w Zał. III do rozporządzenia 517/2014

sprzedaż, wbrew art. 11 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, niehermetycznie zamkniętych urządzeń **bez dowodu** spełniającego wymagania określone w art. 13a ust. 1 i 2;

– art. 49 pkt 4)

wprowadzenie, wbrew art. 16 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, do obrotu fluorowanych gazów cieplarnianych **bez uprzedniego uzyskania kontyngentu** na wprowadzanie wodorofluorowęglowodorów do obrotu lub przekroczenie ilości przyznanych w kontyngencie;

– art. 49 pkt 5)

stosowanie, wbrew art. 13 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, fluorowanych gazów cieplarnianych;

– art. 49 pkt 6)

Wchodzi w życie w dniu 1.01.2020!

Czyli...stosowanie fluorowanych gazów cieplarnianych o współczynniku ocieplenia globalnego równym 2 500 lub więcej, do serwisowania lub konserwacji urządzeń chłodniczych o wielkości napełnienia czynnikiem chłodniczym równej 40 t ekwiwalentu CO₂ lub większe

niewypełnienie obowiązku rejestracyjnego określonego w art. 17 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 517/2014;

– **art. 49 pkt 7)**

Rejestracja w rejestrze jest obowiązkowa dla:

a) producentów i importerów, którym przydzielono kontyngent na wprowadzenie wodorofluorowęglowodorów do obrotu zgodnie z art. 16 ust. 5;

b) podmiotów, na rzecz których przeniesiono kontyngent zgodnie z art. 18;

c) producentów i importerów deklarujących zamiar złożenia deklaracji zgodnie art. 16 ust. 2;

d) producentów i importerów dostarczających lub podmiotów otrzymujących wodorofluorowęglowodory do celów wymienionych w art. 15 ust. 2 akapit drugi lit. a)–f);

e) importerów urządzeń wprowadzających do obrotu urządzenia fabrycznie napełniane, w przypadku gdy wodorofluorowęglowodory zawarte w urządzeniach nie zostały wprowadzone do obrotu przed napełnieniem tych urządzeń zgodnie z art. 14.

nieprowadzenie, wbrew art. 13a ust. 3, rejestru sprzedanych niehermetycznie zamkniętych urządzeń napełnionych fluorowanymi gazami cieplarnianymi;

– **art. 49 pkt 8)**

nieprzedstawienie, wbrew art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, organom celnym w chwili wprowadzania fluorowanych gazów cieplarnianych do obrotu dowodu określonego w art. 13a ust. 4;

– **art. 49 pkt 9)**

Dot. trifluorometanu jako produktu ubocznego podczas produkcji F-gazów z Zał. II.

wprowadzenie do obrotu, wbrew art. 14 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych lub pomp ciepła napełnionych wodorofluorowęglowodorami **bez uprzedniego uzyskania upoważnienia na wykorzystanie kontyngentu** zgodnie z art. 18 ust. 2 tego rozporządzenia
– art. 49 pkt 10)

niesporządzenie, wbrew art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, **deklaracji zgodności lub niezapewnienie weryfikacji** dokumentacji i deklaracji zgodności przez niezależnego audytora
– art. 49 pkt 11)

Przepisy karne

Art. 52.

1. Kto, wbrew zakazom lub bez dochowania warunków, o których mowa w art. 4–13, art. 15, art. 17, art. 20 i art. 24 rozporządzenia (WE) nr 1005/2009, produkuje, przywozi, wywozi, wprowadza do obrotu lub stosuje substancje zubożające warstwę ozonową lub produkty i urządzenia zawierające substancje kontrolowane lub od nich uzależnione, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 53. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, wydaje certyfikat dla personelu lub certyfikat dla przedsiębiorców, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Administracyjne kary pieniężne od 600 do 4 500 zł - Podsumowanie

OPERATOR	SERWISANT	IMPORTER/EKSPORTER
Niesporządzenie w terminie 15 dni roboczych KU w CRO	Nieprzekazanie w terminie do 28 lutego sprawozdania do BOWOiK (BDS)	Nieprzekazanie w terminie do 30 marca sprawozdania do KE
Niezapewnienie dokonania wpisu danych do KU przez uprawnioną osobę	Wykonywanie czynności bez posiadania wymaganego certyfikatu dla personelu	Nieprzekazanie w terminie do 28 lutego sprawozdania do BOWOiK (BDS)
Niedokonanie w terminie 15 dni roboczych wpisu danych lub korekty do KU		Niesporządzenie deklaracji zgodności
		Wprowadzenie do obrotu urządzenia bez odpowiedniej etykiety i instrukcji

Administracyjne kary pieniężne od 4 000 do 15 000 zł - Podsumowanie

OPERATOR	SERWISANT	DYSTYBUTOR
Niezapewnienie dokonania odzysku do celów recyklingu, regeneracji lub zniszczenia f-gazów	Nabywanie f-gazu bez posiadania certyfikatu dla personelu	Sprzedaż f-gazów bez upewnienia się, że kupujący posiada certyfikat dla personelu
Niezapewnienie wykonania w terminie kontroli szczelności	Prowadzenie działalności bez posiadania certyfikatu dla przedsiębiorców	Nieprowadzenie dokumentacji dotyczącej nabywców f-gazów
Niezapewnienie zainstalowania i kontroli systemów wykrywania wycieków		Przekazanie f-gazów osobom fizycznym na ich własne potrzeby
Niezapewnienie dokonania odzysku f-gazów przez personel posiadający odpowiedni certyfikat		
Niezapewnienie, aby firma serwisowa posiadała certyfikat		

Administracyjne kary pieniężne od 6 000 do 45 000 zł - Podsumowanie

SERWISANT	DYSTRYBUTOR	IMPORTER/EKSPORTER
Stosowanie w chłodnictwie f-gazów o GWP \geq 2500 od 1/2020 (urządzenia \geq 40 t eq CO ₂)	Sprzedaż niehermetycznie zamkniętych urządzeń bez dowodu spełniającego wymagania	Wprowadzenie do obrotu zakazanych produktów lub urządzeń zawierających F-gazy
<p>Po co drzeć koty?</p> <p>Publiczne Sądzi Konsumentów przy Inspekcji Handlowej, szybko rozwiązują spory między konsumentem a przedsiębiorcą.</p>	Nieprowadzenie rejestru sprzedanych niehermetycznie zamkniętych urządzeń napełnionych f-gazami	Wprowadzenie do obrotu f-gazów bez kontyngentu lub przekroczenie ilości przyznanых w kontyngencie
	Wprowadzenie do obrotu zakazanych produktów lub urządzeń zawierających F-gazy	Niezapewnienie weryfikacji dokumentacji i deklaracji zgodności przez niezależnego audytora
		Niezarejestrowanie się w bazie UE (f-gas portal)

Pozostałe sankcje – kodeks karny

SERWISANT/DYSTRYBUTOR/IMPORTER/EKSPORTER

Produkcowanie, przywożenie, wywożenie, wprowadzanie do obrotu lub stosowanie **SZWO**

Grzywna
Kara ograniczenia wolności
Pozbawienie wolności do lat 2

Produkcja, przywóz, wywóz, wprowadzanie do obrotu lub stosowanie SZWO, np.

R22